

ectieve maatstaf te hebben voor het effect van zijn toedieningen. Een globale berekening is echter mogelijk. Aannevend dat gammaglobuline een titer heeft van omstreeks 1.000, en dat alle ingespoten antistoffen met voorbijgaan van de lichaamsvochten ogenblikkelijk terecht komen in vijf liter circulerend bloed (dit zijn alle veronderstellingen ten gunste van de inzenders), dan zal de titer van 85 bereikt worden voor een volwassene omstreeks 90 ml gammaglobuline (kosten omstreeks 540 gulden) in te spuiten. De hoogste door KEMPE bereikte titer met inspuiting van 300 ml (!) hyperimmune gammaglobuline bij kinderen was 64!

Tenslotte steunt deze therapie volgens hen op drie solide pijlers: ten eerste, de therapeutische toepassing van antisera bij zieke dieren.

a. Bij apen met polio; het betreft hier één proef die nimmer door anderen herhaald is en gelukkig aan de aandacht van therapeuten is ontsnapt, anders was het nu „niet verantwoord om bij een zo ernstige ziekte als poliomyelitis deze waardevolle therapie achterwege te laten”.

b. Bij konijnen met konijnepokken (BOULTER en WESTWOOD). Het is niet tot de inzenders doorgedrongen — of zij vergeten te vermelden — dat zelfs dit onwaarschijnlijke resultaat alleen bereikt werd door serotherapie vóór het exantheem uitbrak in de eerste drie dagen van de koorts-periode en dat deze therapie daarna van geen enkele (het feit wordt met nadruk vermeld) invloed meer was, zelfs niet als men de dosis honderd maal verhoogde. De dosering met effect was in de orde van grootte van 400 ml voor een volwassen mens. De proeven werden genomen met een gering aantal konijnen, de serumtiters zijn onwaarschijnlijk hoog, en de resultaten vragen dringend om bevestiging door anderen, hoezeer de goede trouw van de auteurs ook boven twijfel verheven is. Het feit dat bij uitgebroken konijnepokkenexantheem zelfs een krankzinnige dosis gammaglobuline (waaraan een der konijnen een toxische dood stierf) geen enkel effect heeft is een van de allerbeste argumenten tegen het standpunt der inzenders.

Ten tweede: de serie patiënten met 7 pct letaliteit. Er zijn meer zulke series beschreven, uit goede ziekenhuizen met goede medici. Zelfs KEMPE heeft geen vergelijkend onderzoek gedaan, en zelfs zijn autoriteit alleen is geen voldoende argument.

Ten derde: de inzenders observeerden een kind dat vóór het exantheem gammaglobuline kreeg en minder ernstig ziek werd dan een ander kind. Geen commentaar.

Tenslotte, de door de inzenders geciteerde pathetische uitroep van WESTWOOD betref de toepassing van gammaglobuline bij variola vóór het uitbreken van het exantheem, en niet bij eczema vaccinatum.

Wanneer dit de pijlers zijn waarop de gammaglobuline-therapie steunt, behoeft hier nooit meer over geschreven te worden: de lezer kent nu de argumenten vóór en tegen.

De door collega BROEKMAN gestelde vragen zijn naar ik meen in het voorgaande voldoende beantwoord

Madras, 13 maart 1964

F. DEKKING

ZONDIGEN TEGEN HET LATIJN

Bij de lezing van het belangwekkende artikel van de collegae HUFFSTADT en BOUMAN (1964) over oorschelpanomalieën werd ik getroffen door enkele onnauwkeurigheden, die m.i. in ons *Tijdschrift* niet thuis horen. Herhaaldelijk wordt gewag gemaakt van antihelix in plaats van anhelix. Minstens drie maal lees ik: crurae, een paar keren: de crus. Het Latijnse

woord crus, gen. cruris, dat verwant is met het werkwoord currere (=lopen) en been betekent, is en blijft onzijdig, en heeft als meervoudsvorm crura.

Zo vinden wij bij CICERO de uitdrukking: alicui crura frangere = iemand de benen breken. Men behoort dus te zeggen en te schrijven: het crus. Verder heeft de zetter zich vergist in het afbreken van crypt-totie, dat als crypt-otie aan de etymologie geen geweld zou hebben aangedaan.

Literatuur: HUFFSTADT, A. J. C. en F. G. BOUMAN (1964) *Ned. T. Geneesk.* 108, 640.

Rotterdam, 28 maart 1964
(De Redactie voelt zich schuldig).

A. G. J. HERMANS

SENSORE DEPRIVATIE

Op bl. 768 van het *Tijdschrift* van 11 april vond ik een redactionele kanttekening die mijn verwondering heeft gewekt.

Wat is sensore deprivatie; hoe komt de redactie van ons *Tijdschrift*, die zo gesteld is op zuiverheid van taal- en woordkeus, ertoe deze absurde woorden te gebruiken?

Pas het lezen van andere in hetzelfde nummer opgenomen artikelen heeft mij doen begrijpen dat dit een omzetting (ik schrijf met opzet niet vertaling) is van sensory deprivation.

Het laatste is tenminste puur Engels en, zonodig met behulp van een woordenboek, gemakkelijk in het Nederlands te vertalen met „zintuiglijke onthouding”, of zo deze woorden U te veel associaties met periodieke onthouding zouden geven ook met het „onthouden” of het „ontberen van zintuiglijke prikkels”. Zowel het woord sensore als het woord deprivatie zocht ik echter tevergeefs in VAN DALE en in verschillende Nederlandse boeken, die verklaringen van medische termen geven.

Waar toe deze taalmormels gebruikt? Ge hadt waarlijk beter sensory deprivation kunnen laten staan.

Dat in enge specialismen barbaarse neologismen en woordmisvormingen voorkomen en misschien niet altijd gemakkelijk te vermijden zijn, is jammer, aangezien het begripsoverdracht bemoeilijkt en bij vele belangstellende buitenstaanders de verdenking van gewichtigdoenerij ter verbloeiing van een gebrek aan werkelijk begrip doet opkomen; dat Gij deze als redactie van een algemeen medisch tijdschrift aan uw eigen woordenschat toevoegt, acht ik nog betreurenswaardiger.

Indien het *Tijdschrift* wil bijdragen tot het geven van goede informatie dan is daarvoor gebruik van klare taal en begrijpelijke woorden nodig. Onklare taal en onduidelijke woorden zijn gevolg en oorzaak van onzindelijk denken.

Amsterdam, 13 april 1964

L. B. W. JONGKEES

Nieuwe termen in de geneeskunde komen meestal uit het buitenland tot ons. Wanneer een dergelijke term in een ons aangeboden artikel voorkomt, staat de Redactie voor de vraag of het raadzaam is de term te vertalen dan wel onvertaald over te nemen. Daarbij stellen wij ons op een praktisch standpunt: wanneer te verwachten is, dat de term slechts een enkele maal zal worden gebruikt, laten wij haar onvertaald; wanneer wij het tegendeel verwachten, trachten wij er een Nederlands equivalent voor te vinden. Wij volgen dan gaarne een advies dat verscheidene taalkundigen hebben gegeven, nl. de Nederlandse term zo te construeren dat er associaties zijn met de reeds min of meer ingeburgerde vreemde.

In het onderhavige geval is, naar wij menen, hieraan vol-